

Національний технічний університет „Харківський політехнічний інститут”

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності та фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри
проф. Міщенко В.А.

“ _____ ” _____ 2014 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансова звітність за міжнародними стандартами

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки 6.030508 Фінанси і кредит

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 7.03050801 Фінанси і кредит

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення факультет БФ, денне відділення

(назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма з дисципліни «Фінансова звітність за міжнародними стандартами» для студентів за напрямом підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит», спеціальність 7.03050801 «Фінанси і кредит»

Розробники: Власова Н.О., проф., канд.економ. наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності і фінансів

Протокол від “ 30 ” серпня 2014 року № 1

Завідувач кафедри фінансів _____ (проф.Міщенко В.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,5	Галузь знань <u>0305 «Економіка і підприємництво»</u> (шифр і назва)	Варіативна	
	Напрямок підготовки <u>6.030508 Фінанси і кредит</u> (шифр і назва)		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>7.03050801 Фінанси і кредит</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів –2		5-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <u>Р: Аналіз господарських операцій, розрахунки елементів та складання окремих форм фінансової звітності</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 162			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 год. самостійної роботи студента – 6,125 год.		32 год.	
		Практичні, семінарські	
		32 год.	
		Лабораторні	
		-	-
	Самостійна робота		
	98 год.		
	Індивідуальні завдання: розрахунково-аналітична робота		
Вид контролю:			
іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – $64/162=0,40$

для заочної форми навчання

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Фінансова звітність за міжнародними стандартами» є особливості розробки та впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, концептуальні основи складання і подання фінансових звітів.

Міждисциплінарні зв'язки: Теоретичною базою вивчення дисципліни «Фінансова звітність за міжнародними стандартами» є попередні навчальні дисципліни «Фінанси», «Гроші та кредит», «Бухгалтерський облік», «Фінансовий аналіз» надає необхідну навчальну базу для вивчення навчальних курсів «Фінансовий менеджмент», «Фінансова санація та банкрутство підприємств», «Корпоративні фінанси», «Портфельне інвестування» та ін.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основні принципи, структура та подання МСФЗ.
2. Підготовка та визначення основних елементів фінансових звітів згідно міжнародних стандартів.

Мета курсу ознайомлення з міжнародними стандартами фінансової звітності та оволодіння загальноприйнятими принципами та методами складання фінансової звітності в Україні.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- розкриття принципів і методів складання фінансової звітності за міжнародними стандартами;
- формування вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми для підготовки інформації, необхідної менеджерам для прийняття виважених рішень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати: перелік основних стандартів, підходи до визнання активів, зобов'язань, капіталу, доходів та витрат згідно вимог МСФЗ, вимоги до фінансової звітності, способи та методи оцінки активів та зобов'язань, взаємозв'язки між обліковим циклом та фінансовою звітністю;

вміти: проаналізувати господарську операцію та відобразити її у відповідній формі фінансової звітності, обґрунтувати вибір конкретного методу оцінки активів чи зобов'язань та їх вплив на прибуток компанії, здійснити будь-які розрахунки щодо елементів фінансової звітності компанії, заповнити основні форми фінансової звітності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основні принципи, структура та подання МСФЗ

Тема 1. Міжнародні стандарти фінансової звітності, їх розробка та впровадження

Міжнародні стандарти фінансової звітності: роль, призначення, цілі їх розробки. Склад, основні припущення і якісні характеристики фінансової звітності згідно концептуальної основи складання і подання фінансової звітності.

Елементи фінансової звітності (активи, зобов'язання, власний капітал,

доходи, витрати, грошові потоки) та критерії їх визнання у фінансовій звітності. Оцінка елементів фінансової звітності: історична собівартість; поточна собівартість; вартість реалізації; теперішня вартість. Концепції капіталу та збереження капіталу

Тема 2. Основні форми фінансової звітності

Загальні вимоги до фінансової звітності.

Звіт про фінансове становище (баланс) та події після звітної дати (МСБО 1; МСФЗ 1; МСБО 10). Перелік статей звіту. Класифікація активів та зобов'язань. Форми подання звіту. Події після дати балансу та майбутні події.

Звіт про прибуток або збиток, про всеохоплюючий прибуток, про визнані дохід і витрати, про зміни у власному капіталі (МСБО 1; МСФЗ 1).

Звіт про рух грошових коштів (МСБО 1; МСФЗ 1; МСБО 7). Прямий та непрямий методи розробки. Вимоги до основних елементів звіту.

Тема 3. Подання фінансової звітності

Примітки до фінансових звітів, виправлення помилок, зміни в облікових політиках та оцінках (МСБО 1; МСФЗ 1; МСБО 8). Додаткова якісна інформація до фінансових звітів. Примітки. Облікова політика та її зміни. Попередні облікові оцінки. Розкриття інформації щодо помилок, припущених у попередніх періодах.

Фінансова звітність в умовах гіперінфляції (МСБО 29). Ознаки гіперінфляції. Порядок перерахування статей фінансових звітів.

Вплив зміни валютних курсів. Порядок відображення операцій та статей в іноземній валюті. Функціональна валюта. Іноземна валюта. Валюта подання. Валютний курс. Відображення курсових різниць.

Проміжна фінансова звітність (МСФЗ 1; МСБО 34). Звітні періоди подання фінансової звітності. Проміжний період. Інформація, що надається у проміжній звітності.

Тема 4. Матеріальні та нематеріальні активи

Основні засоби (МСБО 16). Характеристика та класифікація об'єктів основних засобів. Початкові оцінки основних фондів. Справедлива та балансова вартість. Моделі оцінки після визнання основних фондів. Капітальні витрати. Переоцінка основних фондів. Методи амортизації. Прибуток або збиток від вибуття. Розкриття інформації про основні засоби у фінансовій звітності.

Нематеріальні активи (МСБО 38). Ідентифікація нематеріальних активів. Первісна оцінка та собівартість нематеріальних активів. Визнання витрат у балансовій вартості нематеріальних активів. Справедлива вартість. Визнання нематеріальних активів, що отримані у результаті власних досліджень та розробок. Витрати на нематеріальні активи. Моделі переоцінки та собівартості. Амортизація. Розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності.

Непоточні активи, утримувані для продажу, і припинена діяльність (МСФЗ 5). Класифікація непоточних активів. Ліквідаційна група. Припинення діяльності. Оцінка непоточних активів для продажу.

Оренда (МСБО 17). Сутність, види. Фінансова оренда. Мінімальні орендні платежі. Види ліквідаційної вартості. Непередбачувана орендна плата. Припустима ставка орендного відсотка. Відсоткова ставка додаткових позик орендаря. Методика обліку фінансової оренди. Пряма фінансова оренда. Чисті інвестиції в оренду. Незароблений фінансовий дохід. Первісні прямі витрати. Оренда із залученням позикових коштів. Оренді типу продажу.

Інвестиційна нерухомість (МСБО 40; МСБО 16). Сутність та приклади. Первісна оцінка. Моделі оцінки та визнання інвестиційної нерухомості. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Зменшення корисності активів (МСБО 36). Сфера застосування. Мінімальні ознаки можливого зменшення корисності активу.

Запаси (МСБО 2). Сфера застосування. Сутність та оцінка запасів. Підходи до визначення собівартості. Періодичний та постійний облік. Чиста реалізаційна вартість.

Змістовий модуль 2. Підготовка та визначення основних елементів фінансових звітів згідно міжнародних стандартів

Тема 5. Забезпечення, непередбачені зобов'язання і активи, виплати працівникам та програми пенсійного забезпечення

Забезпечення, непередбачені зобов'язання і активи (МСБО 37). Сфера застосування МСЗ щодо забезпечень. Визнання забезпечень. Події, що створюють зобов'язання. Юридичні зобов'язання. Конструктивне зобов'язання. Оцінка витрат для погашення заборгованості. Очікувана вартість. Обтяжливий контракт. Забезпечення витрат на реструктуризацію. Непередбачене зобов'язання. Непередбачений актив.

Виплати працівникам (МСБО 19). Категорій витрат. Короткострокові та довгострокові виплати працівникам. Оцінка елементів фінансового звіту. Виплати по закінченні трудової діяльності. Програми з визначеним внеском. Програми з визначеною виплатою. Актуарні припущення. Виплати при звільненні. Компенсаційні виплати.

Облік і звітність щодо програм пенсійного забезпечення (МСБО 26). Програми пенсійного забезпечення. Програми з визначеним внеском. Програми з визначеною виплатою. Фінансування пенсійних фондів. Учасники програм пенсійного забезпечення. Зміст програм пенсійного забезпечення. Чисті активи, наявні для виплат.

Тема 6. Фінансові інструменти та платіж на основі акцій

Фінансові інструменти (МСБО 32; МСБО 39; МСФЗ 7). Фінансові інструменти, фінансові активи та фінансові зобов'язання. Класифікація фінансових інструментів. Інвестиції, утримувані до погашення. Фінансові активи, доступні для продажу. Інструмент власного капіталу. Похідний інструмент. Вбудований похідний інструмент. Регулярне придбання або продаж. Припинення визнання. Інструменти хеджування. Види ризиків, пов'язаних фінансовими інструментами.

Платіж на основі акцій (МСФЗ 2). Операції, платіж за якими здійснюється на основі акцій. Умови набуття права за угодою про платіж на основі акції. Ринкові та неринкові умови. Операція, платіж за якою здійснюється на основі акцій з використанням інструменту капіталу. Операція, платіж за якою здійснюється на основі акцій з використанням коштів. Оцінювання платежів. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Тема 7. Доходи, витрати і податки на прибуток

Дохід (МСБО 18). Сутність та складові елементи доходу. Операції виникнення доходів. Справедлива вартість компенсації. Франчайзинг. Критерії визнання доходу. Методи обліку доходів. Відсотки. Роялті. Дивіденди. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Доходи від державних грантів, будівельних контрактів (МСБО 20; МСБО 11). Будівельний контракт. Контракт з фіксованою ціною та контракт з ціною «витрати плюс». Загальний дохід від контракту. Витрати за контрактом. Облік державних грантів. Гранти, пов'язані з придбанням активів та з доходом. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Витрати на позики (МСБО 23). Склад витрат на позики. Кваліфікований актив. Визначення витрат на позики, капіталізація витрат. Розкриття інформації у фінансових звітах

Податки на прибуток (МСБО 12). Податковий та обліковий прибуток (збиток). Тимчасові різниці. Відстрочені податкові зобов'язання та податкові активи. Методи обчислення відстроченого податку. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Прибуток на акцію (МСБО 33). Порядок визначення та подання прибутку на акцію. Базисний прибуток на акцію. Звичайні та привілейовані акції. Часовий знижений коефіцієнт. Розбавлений прибуток на акцію. Потенційні звичайні акції. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Тема 8. Зв'язані сторони і консолідована звітність

Інвестиції у асоційовані підприємства (МСБО 28). Асоційоване підприємство. Окремі фінансові звіти. Оцінка інвестицій методом участі у капіталі. Визначення вартості використання інвестицій. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Об'єднання бізнесу (МСФЗ 3). Сутність бізнесу. Результат об'єднання бізнесу. Контроль за бізнесом. Материнське та дочірнє підприємства. Звітна одиниця. Дата угоди. Метод покупки. Компоненти вартості об'єднання бізнесу. Витрати на об'єднання. Неконтрольована частка. Гудвіл. Негативний гудвіл. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Консолідована фінансова звітність МСЗ 3; МСБО 27; МСБО 28). Обліковий та юридичний аспекти взаємозв'язків материнського та дочірнього підприємств. контроль. Склад та показники консолідованої звітності. Розподіл вартісної різниці в процесі консолідації. Неконтрольована частка. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Спільна діяльність (МСБО 31). Сутність спільної діяльності. Спільний контроль. Контролюючий учасник. Інвестор. Контрактна угода. Форми спільної діяльності. Базовий підхід – пропорційна консолідація. Дозволений альтернативний підхід – метод участі в капіталі. Інші підходи. Розкриття інформації у фінансових звітах.

Розкриття інформації щодо зв'язаних сторін (МСБО 24). Зв'язана сторона. Контроль. Суттєвий вплив. Аналіз щодо розкриття інформації про зв'язані сторони.

Операційні сегменти (МСФЗ 8). Сутність та сфера застосування. Розкриття сегментної інформації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьо	у тому числі			усьо	у тому числі		
	го	л	п	с.р.	го	л	п	с.р.
Змістовий модуль 1. Основні принципи, структура та подання МСФЗ								
Тема 1. Міжнародні стандарти фінансової звітності, їх розробка та впровадження	12	2	2	8				
Тема 2. Основні форми фінансової звітності	28	6	6	16				
Тема 3. Подання фінансової звітності	13	2	2	9				
Тема 4. Матеріальні та нематеріальні активи	26	6	4	16				
Модульна контрольна робота № 1	2		2					
Разом за змістовим модулем 1	81	16	16	49				
Змістовий модуль 2. Підготовка та визначення основних елементів фінансових звітів згідно міжнародних стандартів								
Тема 5. Забезпечення, непередбачені зобов'язання і активи, виплати працівникам та програми пенсійного забезпечення	18	4	4	10				
Тема 6. Фінансові інструменти та платіж на основі акцій	14	2	2	10				
Тема 7. Доходи, витрати і податки на прибуток	28	6	6	16				
Тема 8. Зв'язані сторони і консолідована звітність	19	4	2	13				
Модульна контрольна робота № 2	2		2					
Разом за змістовим модулем 2	81	16	16	49				
Усього годин за семестр	162	32	32	98				
Усього годин	162	32	32	98				

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	-	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Міжнародні стандарти фінансової звітності, їх розробка та впровадження	2
2	Тема 2. Основні форми фінансової звітності	6
3	Тема 3. Подання фінансової звітності	2
4	Тема 4. Матеріальні та нематеріальні активи	4
	Модульна контрольна робота № 1	2
5	Тема 5. Забезпечення, непередбачені зобов'язання і активи, виплати працівникам та програми пенсійного забезпечення	4
6	Тема 6. Фінансові інструменти та платіж на основі акцій	2
7	Тема 7. Доходи, витрати і податки на прибуток	6
8	Тема 8. Зв'язані сторони і консолідована звітність	2
	Модульна контрольна робота № 2	2
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	-	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Міжнародні стандарти фінансової звітності, їх розробка та впровадження	8
2	Тема 2. Основні форми фінансової звітності	16
3	Тема 3. Подання фінансової звітності	9
4	Тема 4. Матеріальні та нематеріальні активи	16
5	Тема 5. Забезпечення, непередбачені зобов'язання і активи, виплати працівникам та програми пенсійного забезпечення	10
6	Тема 6. Фінансові інструменти та платіж на основі акцій	10
7	Тема 7. Доходи, витрати і податки на прибуток	16
8	Тема 8. Зв'язані сторони і консолідована звітність	13
	Разом	98

9. Індивідуальні завдання

Розрахунково-аналітична робота «Аналіз господарських операцій, розрахунки елементів та складання окремих форм фінансової звітності» має наступну структуру:

Вступ

1. Теоретичний опис поставленої проблеми

2. Аналіз представленої практичної ситуації та визначення можливостей її відображення у фінансовій звітності

3. Обґрунтування окремих елементів та розробка форм фінансової звітності

Висновки

Список джерел інформації

Додатки

10. Методи навчання

За програмою навчання передбачено проведення лекційних та практичних занять, виконання індивідуального завдання у вигляді розрахунково-аналітичної роботи та завдань для самостійної роботи студентів.

При викладенні дисципліни «Фінансова звітність за міжнародними стандартами» для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як: проблемні лекції, відкриті обговорення, дискусії, презентації, ситуаційні завдання тощо.

11. Методи контролю

Поточні тематичні тестування; поточні письмові самостійні роботи; модульні контрольні роботи; розрахунково-аналітична робота. Формою підсумкового контролю знань є диференційований залік.

12. Розподіл балів, які отримують студенти:

За виконання розрахунково-аналітичної роботи

Теоретична частина	Практична частина	Захист роботи	Сума
до <u>30%</u>	до <u>30%</u>	до <u>40%</u>	100%

За залік

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
10	15	10	15	10	12	14	14	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
65-74	D		
55-64	E	задовільно	
35-54	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Програма нормативної навчальної дисципліни; робоча програма навчальної дисципліни; наочний навчальний посібник (схеми, діаграми, слайди); методичні вказівки до виконання розрахунково-аналітичної роботи; методичні вказівки до практичних занять; завдання та методичні вказівки до самостійної роботи.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 15.10.2014) [Електронний ресурс] <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Стратегія застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні / Розпорядження КМУ від 24 жовтня 2007 р. № 911-р.
3. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник / Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф. Ф. Бутинця. - 8-ме вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП "Рута", 2009. -912 с.
4. Войнаренко М.П. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту [Текст] : навч. посібник / М. П. Войнаренко, Н. А. Пономарьова, О. В. Замазій. - Київ : Центр учбової літ-ри, 2010. - 488 с.
5. Скирпан О.П. Фінансовий облік : навчальний посібник / О.П. Скирпан, М.С. Палюх М.С. – Т.: ТНЕУ, 2008. – 407 с.
6. Воронко Р.М. Облік у зарубіжних країнах: навчальний посібник. / Р.М. Воронко – Львів: "Магнолія 2006", 2009. – 744 с.
7. Палий В.Ф. Международные стандарты учета и финансовой отчетности: Учебник / В.Ф. Плаий – 3-е изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2008. – 512 с.

Додаткова:

1. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі : практичний посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко – К.: Лібра, 2004. – 880 с.
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2001: зміни та доповнення. /Перекл. з англ. за ред. С.Ф.Голова. - К.: Федерація професійних бухгалтерів України, 2001. – 224 с.
3. Малышкин, А. И. Финансовая отчетность предприятия: Международные и национальные стандарты : учеб. пособие / А. И. Малышкин. - Сумы : Университетская книга, 2001. - 157 с.
4. Губачова О.М. Облік у зарубіжних країнах: підручник / О.М. Губачова, С.І. Мельник – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
5. Цал-Цалко, Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз [Текст] : навч. посібник / Ю. С. Цал-Цалко. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : ЦУЛ, 2002. - 360 с.
6. Пилипенко І.І., Стандарти аудиту та етики : навч. посіб. / І.І. Пилипенко, О.Ю. Редько. – К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство, 2007. – 277 с.

7. Рожнова О.В. Международные стандарты бухгалтерского учета и финансовой отчетности : учебное пособие для вузов. / О.В. Рожнова. - Издание второе, переработанное и дополненное. – М.: Издательство «Экзамен», 2003. – 256 с.

8. Ковальов, В.В. Корпоративні фінанси та облік: поняття, алгоритми, показники: навч. посібник / В. В. Ковальов, Віт. В. Ковальов. - Ч.1 - М.: Проспект, КНОРУС, 2010. - 768 с.

Інформаційні ресурси

1. http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_010 Міжнародні стандарти фінансової звітності редакція на 12.03.2013
2. www.ukrpravo.com – Законодавство України
3. www.finance.com.ua – Український фінансовий портал «Фінанси України»
4. www.conculding.ru – проблеми обліку та аналізу
5. www.economics.com.ua – економічна бібліотека
6. www.minfin.gov.ua – Міністерство фінансів України
7. www.cfin.ru/ - корпоративні фінанси
8. www.smida.gov.ua – фінансова звітність акціонерних товариств
9. www.ifrs.org - офіційний сайт Ради по міжнародним стандартам фінансової звітності
10. www.msfo-practice.ru - електронний журнал «МСФО на практиці»
11. www.msfo.su - консультаційна група по міжнародним стандартам
12. www.msfo-mag.ru - інформація про практичне застосування МСФЗ
13. www.ifrs-professional.com - онлайн школа навчання спеціалістів по МСФЗ